

ПОДАЦИ О ПРОЈЕКТУ		
Назив пројекта:	<u>Туберкулоза – незвана жута гошћа у књижевности</u>	Трајање: фебруар и март 2022. Презентација пројекта: 24. март 2022. Међународни дан борбе против туберкулозе (СЗО)
Предмет: Српски језик, Интерна медицина	Разред: трећи Одјељење: III-2 (медицински техничар)	
Наставнице: Виолета Глувачевић, проф. др Гордана Малић, проф.	Предуслови: Ученици су у првом полугодишту из предмета Српски језик сазнали да су многи писци у 19. и првој половини 20. вијека рано окончали живот због, у то вријеме неизљечиве болести, туберкулозе. Из Интерне медицине су, такође у првом полугодишту, учили о туберкулози.	
Остали предмети:	Инфектологија, Микробиологија, Хигијена, Здравствена њега, Патологија, Медицинска психологија, Информатика	
Област економије засноване на знању (укључујући и објашњење)	На примјеру лијечења туберкулозе јасано се може показати значај медицинских истраживања и значај развоја вакцина у сузбијању смртоносних болести и продужавању људског животног вијека.	
Детаљни подаци о пројекту		
Кратак опис пројекта	Ученици ће повезати знања која су стекли из стручних медицинских предмета са увидима у биографије и књижевни рад значајних писаца о којима су учили на часовима Српског језика. Кроз пројекат истражују туберкулозу као социјално-економску болест, истражују настојања да се за болест пронађе лијек, дотичући се појединачних судбина обољелих књижевника. Тимским радом креирају мултимедијалну презентацију која даје занимљив поглед на историју туберкулозе и везу са изгубљеним нематеријалним, духовним наслеђем, за које је туберкулоза одговорна.	
Мотивација	Кључна питања која мотивишу ученике на ово истраживање је: Колико је књижевност (али и друге умјетности) изгубила зато што је туберкулоза дуго била неизљечива болест? Да ли се болест рефлектовала на књижевни рад?	
Теоријска подлога (за наставнике)	У досадашњим проучавањима наше књижевности туберкулоза је махом присутна као узредни (завршни) биографски податак, који само региструје да је	

	<p>неки писац умро од ове болести. Често се поставља и питање: шта би тај писац могао још написати да му болест није скратила живот, а рјеђе се питамо: какав је утицај имала болест на оно што је писац већ написао?</p> <p>Туберкулоза и даље измиче пажњи интерпретатора литературе, поготову оно што се од ње невидљиво рефлектује на књижевно дјело. Помно су регистроване све жене које је неки писац у животу волио, лако се проналази веза између њих и љубавних мотива у његовом дјелу, а превидљива се болест која се и те како осјећа у њиховом литерарном изразу.</p> <p>Туберкулоза је инфективна болест од које се, на годишњем нивоу, зарази око 10 милиона људи широм свијета. Од тога, сваке године умре око 1,5 милион оболелих. То чини ТБЦ најсмртоноснијом инфективном болешћу садашњице.</p> <p>Осим што је инфективна, сврстава се и у категорију социјалних обољења, изазваних тешким условима живота: становања, исхране, хигијене, радних услова, незапослености, алкохолизма... Зато не чуди податак да је најприсутнија у неразвијеним земљама свијета као и пораст оболелих код нас и у окружењу.</p> <p>1921. године први пут је употријебљена вакцина против ТБЦ-а, која је спасила човјечанство. И данас се, код нас, спроводи редовна вакцинација и ревакцинација, док је у многим развијеним земљама свијета укинута.</p> <p>У посљедње двије године су врло актуелна истраживања која показују да БЦГ вакцина може повећати одбрамбени одговор организма и против инфекције вирусом Ковид. То ће вријеме тек показати.</p> <p>У складу са здравственом струком и интересом ученика Медицинске школе, овај пројекат, рађен пригодно за Свјетски дан борбе против туберкулозе (24. март), покушава показати аспекте болести и рефлексију те болести /туберкулозе/ на српску књижевност 19. и почетка 20. вијека.</p>
<p>Исходи учења (Ученик ће бити способан да: ...)</p>	<p>Предмет 1 – Српски језик:</p> <p><u>Исходи:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе представнике и дјела (романтизма, реализма и књижевности прве половине 20. вијека); - објасни појам термин и термиолошки рјечник; - напише рад наглашавајући значај хуманости и солидарности; - истражи мотиве: људска патња, хероизам, суровост, идеали; - коментарише мисли о човјеку и свијету; - схвати шта је позитивна радна етика у вези с његовим послом; - схвата важност доброг говорништва приликом презентације или јавног наступа. <p><u>Операционализовани исходи:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - анализира и упоређује биографије писаца; - уочава и повезује живот и смрт књижевника са учесталешћу и раширеношћу болести (туберкулозе); - разумије и примјењује стручну медицинску терминологију у приказу биографија писаца; - разликује термине од народних израза за медицинска стања; - реагује критички и аргументовано на прочитано; - пише текст за презентацију у којем на основу научних аргумената заступа идеје хуманости, хероизма, борбе против људске патње, борбе за идеале; - заступа ставове о вриједности људског живота; - заступа ставове о важности умјетности;

- просуђује и аргуентује важност медицине као науке и струке;
- повезује знања, самоувјерено и аргуентовано заступа ставове примјењујући принципе доброг говорништва;
- креира јавни наступ.

Предмет 2 – Интерна медицина:

Исход учења:

- наведе узроке болести;
- разликује симптоме болести;
- схвати значај постављања прецизне дијагнозе болести;
- дефинише туберкулозу плућа;
- наброји изворе и путеве заразе туберкулозе плућа;
- наброји чиниоце који утичу на настанак инфекције бацилом туберкулозе;
- објасни развој туберкулозе плућа, клиничку слику, дијагностичке процедуре и лијечење;
- објасни социјално-економски значај туберкулозе;
- наброји превентивне мјере против извора заразе бацилом туберкулозе и наведе лијекове који се користе у терапији болести.

Операционализовани исходи:

- анализира узроке и симптоме туберкулозе;
- испитује и изводи закључке о изворима и путевима заразе туберкулозом;
- формулише на основу примјера клиничку слику, дијагностичке процедуре и лијечење туберкулозе;
- просуђује и аргуентује социјално-економски значај туберкулозе;
- класификује и представља превентивне мјере против извора заразе бацилом туберкулозе;
- рангира лијекове који се користе у терапији болести.

Остали предмети с којима је остварена повезаност на нивоу исхода:

Предмет 3 – Инфектологија:

- стицање потребних знања о природи настанка, ширења, лијечења, спречавања појаве заразних обољења;
- схватања код ученика да су заразне болести везане и условљене човјековом еколошком средином;
- оспособљава ученика за спровођење мјера заштите у спречавању и сузбијању ширења инфективних болести у редовним и ванредним условимање;
- објасни дефиницију, етиологију, извор инфекције, путеве ширења, улазно мјесто, имунитет, патогенезу, пато-анатомске промјене, клиничку слику, компликације, прогнозу, терапију и мјере заштите респираторних инфекција.

Предмет 4 – Микробиологија:

- испољава добру способност уочавања узрочно-посљедичних веза између човјека, природне средине и микро-организама;
- разликује врсте вакцина и серума који се користе у превенцији заразних болести;
- активно се укључује у реализацију школских пројеката;
- активно се служи информационим технологијама у процесу учења.

	<p>Предмет 5 – Здравствена њега:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дефинише циљ здравствене заштите - процјењује који фактори утичу на здравље - користи средства јавне комуникације и интернет да сазна што више о здрављу - испољи позитиван однос према значају спровођења медицинских прописа и стандарда - испољи одговоран став према здрављу, болести и немоћи. - испољава позитиван став према иновацијама и промјенама у здравству. - посједује вољу за учењем и жељу за личним усавршавањем. - испољава позитиван став према кориштењу информационах технологија. <p>Предмет 6 – Патологија</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе дефиницију болести; - наброји узроке болести; - разликује факторе из околине који узрокују болест <p>Предмет 7 – Фармакологија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни врсте лијекова, начин издавања и чувања лијека; - објасни опште карактеристике, дејства лијекова; - објасни начин дозирања лијека; - објасни алергију на лијекове и зависност и типове зависности. <p>Предмет 8 – Медицинска психологија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни утицај емоција на физичко и ментално здравље - наведе психолошке проблеме обољелих од тешких болести - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад - испољи позитиван однос према професионално-етичким нормама и вриједностима - испољи иницијативу и предузимљивост - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду <p>Предмет 9 – Информатика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализира информације са интернета и процјењује њихов квалитет и поузданост. - самостално приступа интернету, претражује информације и преузима их на свој уређај; - користи поуздане интернет ресурсе у сврхе информисања, учења и забаве; - критички промишља и вреднује информације прикупљене на интернету; - ефикасно и одговорно комуницира и сарађује у дигиталном окружењу. - анализира различите програме за израду презентација и самостално процјењује које од њих да користи за израду својих презентација. - дизајнира и приказује слајдове у презентацији; - критички просуђује елементе презентације и примјењује правила за израду добре презентације. -
<p>Величина групе ученика</p>	<p>7 ученика</p>

Активности:	<ul style="list-style-type: none"> • Уводни разговор о повезаности медицине с књижевношћу: осим што су неки значајни писци били љекари; свјесни смо да је болест често пратила књижевно стваралаштво и да су животи писаца, због болести, често прерано прекинути. • Формирање тима за пројекат (група броји 7 чланова, који су показали посебно занимање за истраживање). • Састављање листе активности и задужења. • Истраживање извора (стручна литература, биографије писаца, интернет извори). • Критичка обрада података и састављање текста презентације. • Одабир фотографија, анимација и других елемената за израду презентације. • Израда мултимедијалне презентације. • Презентација пројекта на Свјетски дан борбе против туберкулозе (24. март) 2022. године.
Мјесто реализације пројекта:	Школа /учионица, кућа, онлајн простор/ школски сајт
Значајне тачке (milestones):	<ul style="list-style-type: none"> • Тимски рад • Истраживање • Критичка анализа и синтеза података • Евалуација рада • Израда презентације • Усмено представљање презентације / објава на школском порталу/ представљање у медијима
Производи који се очекују као резултат пројекта	Мултимедијална презентација /постер / медијски наступ
Индикатори успјешности	Израђена мултимедијална презентација Представљање у школи Представљање у локалној заједници и у медијима
Процјењивање активности и рефлексја	
Формативно процјењивање (за вријеме извршења пројекта)	<ul style="list-style-type: none"> - Праћење активности - Прелиминарни планови - Радне верзије резултата <p>(Ученици добијају повратне информације и упутства, воде се забиљешке о активностима и напредовању)</p>
Сумативно процјењивање (на крају пројекта)	<ul style="list-style-type: none"> - Писани рад - Штампани материјал - Усмена презентација - Мултимедијални производ <p>(По завршетку пројекта оцјењује се успјешност појединих сегмената и пројекта у цјелини)</p>

Оцјењивање	<ul style="list-style-type: none"> - Формална оцјена - Неформална оцјена 	
Примјенљивост самопроцјењивања	☐ ДА ☐ НЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Процјењивање процеса (колико је успјешно група радила заједно); • Процјењивање успјешности изведбе пројекта (са фокусом на оствареност планираних циљева).
Питања за рефлексију	<p>Колико се стечена знања и увиди могу повезати са садашњим временом, у вријеме пандемије вирусом корона? Да ли постоји могућност да се кроз приказ историје туберкулозе појача свијест о значају имунизације?</p> <p>Зашто је пандемија утицала на повећање броја обољелих и умрлих од туберкулозе?</p> <p>Зашто су социјални и економски фактори важни за здравље људи?</p> <p>Какав утицај болест има на шири друштвени контекст (нпр. интелектуално и духовно наслеђе)?</p>	
Подршка за реализацију пројекта		
Препоручени материјал	Стручна литература, уџбеници, папир за штампање	
Опрема и алат	Рачунар, таблет, мобилни телефон, штампач	
Финансијски трошкови	ДА (штампање постера)	
Мјере предострожности	Поштовање медицинске етике	
Литература и референце	<p>М. Најдановић: „Жута гошћа у српској књижевности“, 1973, Београд: Нолит</p> <p>Јован Теодоровић и сарадници: „Интерне болести са негом“, 2017, Београд: Завод за уџбенике</p> <p>Шпиро Радуловић: „Микробиологија са епидемиологијом“, 2017, Београд: Завод за уџбенике</p>	<p>Интернет извори:</p> <p>https://www.who.int/health-topics/tuberculosis#tab=tab_1</p> <p>http://riznicasrpska.net/knjizevnost/index.php?topic=72.0</p> <p>http://riznicasrpska.net/knjizevnost/index.php?topic=72.0</p>
Остале напомене	У току рада на пројекту код ученика су се испољиле, али и знатно побољшале, 4К вјештине (критичко размишљање, креативност, комуникација и колаборација/ сарадња).	